

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ**

«СХВАЛЕНО»

Вченою радою Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління

Голова Вченої ради

Бондар О.І.

(Протокол № 3-19 08.04.2019)

КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни підготовки магістрів
спеціальності 101 – екологія
у галузі знань 10 – природничі науки

2019 рік

Робоча програма з дисципліни «КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні «Екологія та управління природними ресурсами».

Програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри екології та екологічного контролю

Завідувач кафедри Риженко Н.О.
(Протокол № 8 від 4 квітня 2019 р.)

ПОГОДЖЕНО
Директор Навчально-наукового інституту екологічної безпеки та управління

4 квітня 2019 р. Улицький О.А.

Розробник програми – професор кафедри екології та екологічного контролю, кандидат технічних наук, доцент

 Тимошенко М.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 10– природничі науки	За вибором	
Модулів – 5	Спеціальність: 101 – екологія	Рік підготовки	
Змістових модулів – 15		-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	год	12 год
		Практичні, семінарські	
		год	6 год
		Лабораторні	
		год	- год
		Самостійна робота	
		год	132 год
		Індивідуальні завдання:	
		год	
		Вид контролю:	
іспит	іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Контроль і нагляд у сфері охорони довкілля» – формування у студента компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою (стандартом другого рівня вищої освіти) зі спеціальності 101 - екологія, зокрема: ЗК – 02, ЗК – 06, ФК – 09, ФК – 12, ФК – 13, ФК – 18.

Основні завдання вивчення дисципліни «Контроль і нагляд у сфері охорони довкілля»: надання студентам теоретичних знань про види, основні функції та завдання контролю, методологічні особливості здійснення державного контролю у сфері охорони довкілля; формування умінь, необхідних для організації та здійснення контролю і нагляду за впливом антропогенної діяльності на довкілля, інспекторських перевірок органами державного екологічного нагляду (контролю).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- предмет, мету і завдання контролю і (нагляду) у сфері охорони довкілля;
- види екологічного контролю;
- законодавчо-нормативну базу контролю (нагляду) у сфері охорони довкілля;
- методологічні особливості контролю (нагляду) за дотриманням вимог природоохоронного законодавства;
- роль екологічного контролю у державній системі екологічного управління;
- новітні принципи та методи захисту навколишнього середовища;
- правові та етичні норми професійної діяльності еколога (експерта-еколога).

уміти:

- оцінювати вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля;
- виявляти порушення законодавства про охорону довкілля та використання природних ресурсів у планованій та господарській діяльності;
- узагальнювати та оформлювати результати перевірки суб'єкта господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства, обґрунтовувати заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства;
- аналізувати результати перевірок та демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища;

- обґрунтувати роль екологічного контролю (нагляду) у державній системі екологічного управління та доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Контроль і нагляд у системі екологічного управління

Тема 1. Поняття контроль і нагляд. Основні функції системи екологічного управління

Поняття контроль в нагляд. Впливи антропогенної діяльності на довкілля. Сучасні екологічні проблеми. Принципова модель системи екологічного управління. Основні функції державної системи екологічного управління. Роль і місце спеціалізованого контролю в системі екологічного управління.

Тема 2. Контроль у державному управлінні

Визначення контролю. Класичний процес контролю. Види контролю. Класифікація контролю у державних інституціях: за органами, які його здійснюють; за сферою діяльності, що підлягає контролю; за формами його проведення, за ступенем втручання в оперативну діяльність підконтрольного органу. Перша класифікаційна група – за органами, які здійснюють контроль. Класифікація за сферою діяльності, яка підлягає контролю: відомчий, міжвідомчий та надвідомчий (позавідомчий). Основні форми контролю. Безпосередній та опосередкований контроль. Нагляд як вид державної діяльності. Мета контролю. Головне завдання контролю. Принципи контролю у державному управлінні.

Тема 3. Методологічні особливості екологічного контролю

Контроль в управлінській діяльності організацій. Мета та завдання екологічного контролю. Об'єкти екологічного контролю. Емпіричні методи дослідження – базові методи екологічного контролю. Спостереження як емпіричний метод екологічного контролю. Емпіричні методи: вимірювання, порівняння, узагальнення. Інші емпіричні методи контролю.

Модуль 2. Законодавчі засади та методологічні особливості контролю і нагляду у сфері охорони довкілля

Тема 4. Законодавчі основи охорони навколишнього природного середовища

Конституційні положення. Завдання законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. Освіта і виховання в галузі охорони навколишнього природного середовища. Гарантії екологічних прав громадян. Економічні заходи забезпечення охорони навколишнього природного середовища.

Тема 5. Законодавчі засади здійснення державного екологічного нагляду (контролю) господарської діяльності

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Об'єкти державного екологічного нагляду (контролю). Принципи державного нагляду (контролю). Заходи державного нагляду (контролю) та особливості їх проведення.

Планові заходи контролю. Позапланові заходи. Заходи впливу на порушників природоохоронного законодавства. Надання приписів щодо зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків тощо. Адміністративні заходи впливу. Претензії про відшкодування шкоди, збитків і втрат.

Модуль 3. Особливості державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку

Тема 6. Державний контроль за додержанням вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку

Законодавство про екологічну та радіаційну безпеку.

Екологічний контроль вантажів на митному кордоні України.

Контроль за перевезенням небезпечних вантажів.

Контроль за транскордонними перевезеннями озоноруйнівних речовин – Контроль за виконанням Монреальського протоколу.

Контроль за перевезенням пестицидів та агрохімікатів.

Проблема незаконного обігу радіоактивних матеріалів. Радіаційний контроль на державному кордоні України. Функції і завдання Державної екологічної інспекції.

Тема 7. Державний контроль за додержанням вимог законодавства про охорону атмосферного повітря

Джерела забруднення атмосферного повітря та їх загальна характеристика. Мета та завдання інспекційних перевірок у галузі охорони атмосферного повітря. Перевірка стаціонарних джерел забруднення. Основні порушення законодавства про охорону атмосферного повітря. Наднормативні викиди забруднюючих речовин. Розрахунок наднормативних викидів.

Тема 8. Державний контроль за охороною та раціональним використанням водних ресурсів

Водні ресурси України: загальна характеристика та проблеми використання. Мета та завдання інспекційних перевірок у галузі охорони водних ресурсів. Перевірка діяльності промислових об'єктів щодо використання та охорони водних ресурсів. Основні порушення законодавства про охорону вод. Порядок відбору проб води для екологічного контролю. Розрахунок скидів та концентрацій забруднюючих речовин. Розрахунок розмірів збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного використання вод.

Тема 9. Державний контроль за додержанням вимог законодавства про поводження з відходами, пестицидами та агрохімікатами

Відходи виробництва та споживання як об'єкт екологічного контролю. Міжнародне та українське законодавство у сфері поводження з відходами. Перевірка об'єктів з питань поводження з відходами, пестицидами та агрохімікатами. Основні порушення законодавства у сфері поводження з небезпечними відходами. Основні порушення законодавства у сфері поводження з пестицидами та агрохімікатами.

Модуль 4. Особливості державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства про використання та охорону природних ресурсів

Тема 10. Державний контроль за дотриманням вимог законодавства про використання та охорону земель і надр

Законодавство України про використання та охорону земель.

Повноваження органів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у галузі земельних відносин.

Методологічні особливості проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про використання та охорону земель.

Законодавство України про використання і охорону надр. Методологічні особливості проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства про використання і охорону надр

Тема 11. Державний контроль за охороною та використанням лісів та інших об'єктів рослинного світу

Ліс та його значення. Особливості державного контролю лісів та інших рослинних ресурсів. Обчислення розміру шкоди (майнових стягнень), заподіяних лісовому господарству. Розрахунок збитків за знищення або пошкодження дерев і чагарників у населених пунктах.

Тема 12. Державний контроль у сфері охорони, використання та відтворення тваринного світу

Державні органи, що здійснюють контроль у сфері охорони, використання та відтворення тваринного світу. Основні напрями діяльності щодо охорони диких тварин. Інспекторська перевірка мисливських господарств. Заходи впливу до порушників законодавства. Розрахунок збитків внаслідок незаконного добування або знищення диких звірів і птахів. Розрахунок збитків рибному господарству. Конвенція CITES. Червона книга України. Контроль і нагляд у сфері охорони, раціонального використання і відтворення водних живих ресурсів.

Тема 13. Здійснення державного контролю за додержанням заповідного режиму територій

Природно-заповідний фонд України: стан та проблеми його збереження. Особливості державного контролю природно-заповідних територій та об'єктів. Планування та здійснення державного контролю за додержанням заповідного режиму на територіях та об'єктах. Відповідальність та стягнення за порушення законодавства про ПЗФ. Вилучення знарядь незаконного добування природних ресурсів та продукції, що з них вироблена.

Модуль 5. Практичні аспекти контрольної діяльності у сфері охорони довкілля.

Тема 14. Еколого-експертна діяльність в системі контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства

Оцінювання впливу планованої діяльності на довкілля. Оцінювання діяльності суб'єкта господарювання щодо відповідності вимогам природоохоронного законодавства (екологічний аудит). Оцінка наслідків впливу практичної діяльності на об'єкти довкілля та відповідності вимогам природоохоронного законодавства за рішенням суду.

Тема 15. Проблемні питання ефективності контролю (нагляду) у сфері охорони довкілля

Проблеми дотримання основних принципів охорони навколишнього природного середовища. Системні проблеми забезпечення конституційного права власності Українського народу на природні ресурси. Проблеми професійної та екологічної підготовки державних службовців та виборних представників органів влади різних рівнів. Інші проблемні питання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	загалом	з них					загалом	з них				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	пр	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Контроль і нагляд у системі екологічного управління												
Тема 1. Поняття контроль і нагляд. Основні функції СЕУ							10	2	-	-	-	8
Тема 2. Контроль у державному управлінні							10	2	-	-	-	8
Тема 3. Методологічні особливості екологічного контролю							10	2	-	-	-	8
Разом за модулем 1							30	6	-	-	-	24
Модуль 2. Законодавчі засади контролю і нагляду у сфері охорони довкілля												
Тема 4. Законодавчі основи охорони навколишнього природного середовища							12	-	-	-	-	12
Тема 5. Законодавчі засади здійснення державного екологічного нагляду (контролю) господарської діяльності							12	2	-	-	-	10
Разом за модулем 2							24	2	-	-	-	22
Модуль 3. Особливості державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку												
Тема 6. Державний контроль за додержанням вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку							8	2	-	-	-	6
Тема 7. Державний контроль за додержанням вимог законодавства про охорону атмосферного повітря							8	-	2	-	-	6
Тема 8. Державний контроль за охороною та							10	-	1	-	-	9

раціональним використанням водних ресурсів												
Тема 9. Державний контроль за додержанням вимог законодавства про поводження з відходами, пестицидами та агрохімікатами							10	-	1	-	-	9
Разом за модулем 3							36	2	4	-	-	30
Модуль 4. Особливості державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства про використання та охорону природних ресурсів												
Тема 10. Державний контроль за дотриманням вимог законодавства про використання та охорону земель і надр							6	-	-	-	-	6
Тема 11. Державний контроль за охороною та використанням лісів та інших об'єктів рослинного світу							10	-	1	-	-	9
Тема 12. Державний контроль у галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу							10	-	1	-	-	9
Тема 13. Здійснення державного контролю за додержанням заповідного режиму територій							10	-	-	-	-	10
Разом за модулем 4							36	-	2	-	-	34
Модуль 5. Практичні аспекти контрольної діяльності у сфері охорони довкілля												

Тема 14. Еколого-експертна діяльність в системі контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства						8	-	-	-	-	8
Тема 15. Проблемні питання ефективності контролю (нагляду) у сфері охорони довкілля						16	-	2	-	-	14
Разом за модулем 5						24	-	2	-	-	22
Разом годин						150	12	6	-	-	132

5. Теми семінарських занять

Пор. №	Тема	Кількість годин
1	Державний контроль за охороною та раціональним використанням водних ресурсів	1
2	Державний контроль за додержанням вимог законодавства про поводження з відходами, пестицидами та агрохімікатами	1
3	Державний контроль за охороною та використанням лісів та інших об'єктів рослинного світу	1
4	Державний контроль у галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу	1
5	Проблемні питання ефективності контролю (нагляду) у сфері охорони довкілля	2
	Разом	6

Теми практичних занять Практичні заняття не передбачені

Пор. №	Тема	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

Пор. №	Тема	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

Пор. №	Тема	Кількість годин
1	Поняття контроль і нагляд. Основні функції СЕУ	8
2	Контроль у державному управлінні	8
3	Методологічні особливості та види екологічного контролю	8
4	Законодавчі основи охорони навколишнього природного середовища	12
5	Законодавчі засади здійснення державного екологічного нагляду (контролю) господарської діяльності	10
6	Державний контроль за додержанням вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку	8
7	Державний контроль за додержанням вимог законодавства про охорону атмосферного повітря	6
8	Державний контроль за охороною та раціональним використанням водних ресурсів	9
9	Державний контроль за додержанням вимог законодавства про поводження з відходами, пестицидами та агрохімікатами	9
10	Державний контроль за дотриманням вимог законодавства про використання та охорону земель і надр	6
11	Державний контроль за охороною та використанням лісів та інших об'єктів рослинного світу	9
12	Державний контроль у сфері охорони, використання та відтворення тваринного світу	9
13	Здійснення державного контролю за додержанням заповідного режиму територій	10
14	Еколого-експертна діяльність в системі контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства	6
15	Проблемні питання ефективності контролю (нагляду) у сфері охорони довкілля	14
	Разом	132

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання студенти виконують як самостійну роботу під час вивчення модулю 5.

Тему індивідуального завдання студенти обирають самостійно відповідно до своїх виробничих чи наукових інтересів та узгоджують з викладачем. Завдання виконують і оформляють у вигляді інформативного реферату або наукової статті. Основні положення і висновки роботи студенти публічно захищають у студентській аудиторії на семінарських заняттях.

Перелік пропонованих тем індивідуальних завдань

1. Екологічний контроль у галузі промислового виробництва (на прикладі ...).
2. Екологічний контроль у галузі сільськогосподарського виробництва (на прикладі ...).
3. Екологічний контроль у галузі автотранспортних перевезень (на прикладі ...).
4. Екологічний контроль за охороною та використанням водних ресурсів (на прикладі ...).
5. Екологічний контроль за охороною та використанням земельних ресурсів (на прикладі ...).
6. Екологічний контроль у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів (на прикладі ...).
7. Екологічний контроль у галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу (на прикладі ...).
8. Екологічний контроль природно-заповідних територій та об'єктів (на прикладі ...).
9. Громадський екологічний контроль (на прикладі ...).
10. Екологічний контроль планованої діяльності (на прикладі ...).
11. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо охорони земель, надр.
12. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо екологічної та радіаційної безпеки.
13. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
14. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо охорони, захисту, використання і відтворення лісів.
15. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо збереження, відтворення і невиснажливого використання біологічного та ландшафтного різноманіття.
16. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо раціонального

використання, відтворення і охорони об'єктів тваринного та рослинного світу.

17. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо ведення мисливського господарства та здійснення полювання.
18. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо охорони, раціонального використання та відтворення вод і відтворення водних ресурсів.
19. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо охорони атмосферного повітря.
20. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо формування, збереження і використання екологічної мережі.
21. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо поводження з відходами, небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами.
22. Особливості здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо здійснення заходів біологічної і генетичної безпеки стосовно біологічних об'єктів природного середовища під час створення, дослідження та практичного використання генетично модифікованих організмів у відкритій системі.
23. Ефективність адміністративних заходів впливу за екологічні правопорушення та рекомендації щодо їх удосконалення.
24. Система державного екологічного контролю в Україні: аналіз ефективності та способи удосконалення.
25. Світовий досвід природоохоронної діяльності.

10. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни використовують поєднання різних методів навчання: метод проблемного викладу, частково-пошуковий, або евристичний метод, дискусійні методи.

11. Методи контролю

Контроль знань студентів оцінюється за рейтинговою системою методом усного опитування за темою змістового модуля, перевіркою модульних контрольних робіт, захистом письмових наукових робіт та виконанням тестових завдань.

Підсумковий контроль знань – іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Іспит	Сума
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5		

12	12	15	15	16	30	100
----	----	----	----	----	----	-----

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
85 – 89	добре	
75 – 84		
70 – 74		
60 – 69	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	
1 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни включає:

1. Навчальну програму дисципліни.
2. Робочу навчальну програму дисципліни.
3. Опорний конспект лекцій з дисципліни (в електрон. вигляді).
4. Завдання поточного та модульного контролю.
5. Тестові завдання до іспиту

14. Рекомендована література

Базова

1. Контроль і нагляд у державному управлінні / Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст.голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
https://pidruchniki.com/1350082645184/pravo/kontrol_naglyad_derzhavnomu_upravlinni.
2. *Екологічне управління*: Підручник /В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін. – К.: Либідь, 2004. –432с.
3. Про охорону навколишнього природного середовища [Електронний ресурс] : Закон України №1264-ХІІ від 25.06.1991 р.

Допоміжна

1. Денисова А.В. Про співвідношення контролю та нагляду в чинному законодавстві: проблемні питання визначення / Науковий вісник Ужгородського національного університету //Серія Право. – 2016, Вип 41, Т.2. – С. 22- 25.

2. Сівак В. К., Солодкий В. Д., Робулець С. В. Природоохоронне інспектування: Посібник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2004. – 264 с.
3. *Костров М. М., Бондар О.І., Солодкий В. Д.* Помічник екологічного інспектора: Довідкове видання. –К.: ДЕА, 2009. – 183 с.
4. Водний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 6.06.95 №213.95-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80/print1453925309534143>
5. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс України від 25.10.2001 №2768-III. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/print1479322524094504>
6. Кодекс України про надра [Електронний ресурс]: Кодекс України від 27.07.1994 №132/94-ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80/print1479322524094504>
7. Лісовий Кодекс України [Електронний ресурс]. Кодекс України 21.01.1994 р. № 3852. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3852-12/print1447963401963254>
8. Про відходи. [Електронний ресурс]. Закон України від 05.03.1998 № 187/98-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80/print1447963401963254>
9. Про відходи. Проект Закону. В. Рада рег №4838: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59443
10. Про виключну (морську) економічну зону України від 16 травня 1995 р. № 162 - 95-ВР. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80/print1447963401963254>
11. Про державний контроль за використанням та охороною земель [Електронний ресурс] : Закон України від 19.06.2003 № 963-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/963-15>
12. Положення про Державну екологічну інспекцію України [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF>
13. Про затвердження Уніфікованої форми акта, що складається за результатом проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів [Електронний ресурс] : Наказ Мінприроди України № 303 від 09.08.2017. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 жовтня 2017 р. за № 1289/31157 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1289-17>
14. Про тваринний світ [Електронний ресурс] : Закон України № 2894-III від 13.12.2001 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.886.6&nobreak=1>
15. Про природно-заповідний фонд України [Електронний ресурс] : Закон України № 2456-XII від 16.06.1992 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1085.109.9&nobreak=1>

16. Про рослинний світ [Електронний ресурс] : Закон України № 591-XIV від 09.04.1999 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.156.3&nobreak=1>
17. Про охорону атмосферного повітря [Електронний ресурс] : Закон від 16.10. 1992 № 2707-XII. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2707-12
18. Про екологічну експертизу [Електронний ресурс]. Закон України від 09.02.95 № 45/95-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/45/95-%D0%B2%D1%80/print1453925309534143>
19. Про екологічну мережу [Електронний ресурс]. Закон України від 24.06.04 за № 1864-IV Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1864-15>
20. Про захист тварин від жорстокого поводження [Електронний ресурс]. Закон України від 21.02.2006 № 3447-IV Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3447-15/print1447963401963254>
21. Про металобрухт від 5 травня 1999 р. №619-XIV. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/619-14>
22. Про мисливське господарство та полювання. [Електронний ресурс]. Закон України від 22.02.2000 № 1478-III. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1478-14/print1453925309534143>
23. Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону; [Електронний ресурс]. Закон України від 10.02.2000 № 1436-III- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1436-14/print1447963401963254>
24. Про об'єкти підвищеної небезпеки від 18.01.2001 № 2245-III – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2245-14/print1453925309534143>
25. Про перевезення небезпечних вантажів. [Електронний ресурс]. Закон України від 06.04.2000 р. №1644 Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1644-14>
26. Про пестициди і агрохімікати [Електронний ресурс]. Закон України від 02.03.1995 № 86/95-ВР. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80/print1447963401963254> ;
27. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів [Електронний ресурс]. Закон України від 08.07.2011 № 3677-VI. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3677-17/print1447963401963254>
28. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них. [Електронний ресурс]. Закон України від 06.02.2003 № 486-IV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/486-15/print1447963401963254>
29. Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення. [Електронний ресурс]. Закон України від 14.05.1999 № 662-XIV. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/662-14>

30. Про хімічні джерела струму від 23.02.2006 № 3503. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3503-15>
31. Про Червону книгу України; [Електронний ресурс] Закон України від 07.02.2002 № 3055-III – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3055-14/print1447963401963254>
32. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : Кодекс України № 8073-X від 07.12.1984 р. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.28.232&nobreak=1>
33. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII.

15. Інформаційні ресурси

1. Сайт Міністерства енергетики та захисту довкілля України:
2. Сайт Державної екологічної інспекції України: